

Mixja mas-Sezzjoni tal-Klieb tal-Pulizija

minn PS 41 Matthew Attard- Sezzjoni tal-Klieb

ritratti PC 726 David Pizzuto

Ser nibda dan l-artiklu billi ngħid kelmtejn fuqi. Jien ili membru fil-Korp tal-Pulizija għal dawn l-aħħar kwazi seba' snin. Bdejt il-karriera tiegħi fid-distrett tal-Mosta u l-Qawra u kif kienet dejjem ix-xewqa tiegħi, f'Novembru tal-2007 ġejt stazzjonat fis-Sezzjoni tal-Klieb tal-Pulizija. Fl-2011 ġejt promoss għar-rank ta' Surġent u kont stazzjonat fl-Għassa ta' San Ġiljan. F'Diċembru tal-2011 erġajt ġejt stazzjonat fis-Sezzjoni tal-Klieb u r-rwol tiegħi inbidel bħala Surġent peress li ġejt responsabbli mis-Sezzjoni. Flimkien miegħi hawn stazzjonati għoxrin Kuntistabbli. Is-Sezzjoni tal-Klieb taqà taħt il-*Protective Services*, speċifikament taħt l-SAG.

Xi haġa li dejjem sewditli qalbi huwa l-fatt li l-istorja tas-Sezzjoni tal-Klieb ftit li xejn giet dokumentata. Wieheh ma jsib xejn fil-mużew tal-Pulizija li titratta din is-sezzjoni. B'hekk xtaqt li nagħmel xi haġa dwar l-istorja sabiha u l-passi kbar li għamlet din is-sezzjoni matul iż-żminijiet. Xtaqt li nibda billi nipprova nsib min kienu l-ewwel kuntistabbli li ġew stazzjonati f'din is-sezzjoni. Bi sħarriġ li għamilna jien u l-kollegi tiegħi imexxielna naslu għall-ewwel kuntistabbli li kien stazzjonat fis-Sezzjoni tal-Klieb, flimkien ma' żewġ kuntistabbli oħra li kienu hemm minn tal-bidu.

Forsi hafna ma jafux li s-Sezzjoni tal-Klieb ilha imwaqqfa mill-1959. Is-Sezzjoni dak iż-żmien kienet magħmula minn żewġ Pulizija u żewġ iklieb biss li lkoll kienu stazzjonati fil-Kwartieri Ġeneral tal-Pulizija. Dawn l-ewwel żewġ kuntistabbli kienu ex-Pc 861 Salvu Ferriggi u ex-Pc 326 Ġużepi Azzopardi magħruf bħala l-*"Ispring"*. Imexxili niltaqa' ma' Salvu Ferriggi li daħal fil-Korp tal-Pulizija fl-1956 u kien l-ewwel kuntistabbli stazzjonat f'din is-sezzjoni fl-1959 wara l-*istrike* tal-1958. Illum Salvu għandu 79 sena. Ferriggi jispjega li dawn l-ewwel żewġ iklieb kienu jintużaw biss għall-protezzjoni u sigurtà. Intervista oħra saret ma' ex-Pc 1116 Alfred Azzopardi magħruf bħala l-*"Ispring"* (laqam li wiret miż-żiju tiegħu ex-Pc 326 imsemmi aktar il'fuq) u ma' ex-Pc 1360 Alfred Borg (Żebbuġi) li kienu wħud mill-ewwel kuntistabbli li ġew stazzjonati fis-Sezzjoni tal-Klieb. Alfred Azzopardi li llum għandu 72 sena, daħal fil-Korp tal-Pulizija f'Ottubru tal-1959 fejn gie stazzjonat mill-ewwel ġumata ma' din is-sezzjoni. Il-Kuntistabbli Alfred Borg kien għamel għaxar snin membru tal-Korp u milli jidher kien imidit idej għal kollox għax għalkemm kien għamel żmien mas-Sezzjoni tal-Klieb kien jintuża hafna għal xogħol tal-kostruzzjoni li sar fid-depot tal-Pulizija.

Is-Sezzjoni tal-Klieb ma kinitx dejjem il-Mosta fejn tinsab il-

Luke- 1970

lum, imma kif spjega tajjeb is-Sur Ferriggi, l-ewwel żewġ *kennels* kienu fejn illum tinsab il-Vilhena Hall, fejn dak iż-żmien kienet tinsab ukoll is-CID. L-ex-kuntistabbli Borg beda jgħid li imbagħad kienu ġew trasferiti iktar 'il ġewwa fejn kien hemm xi *conference room* u flimkien ma' sħabu kellhom jhottu l-bini tal-*kennels* tal-klieb u jerġghu jibnuhom iktar 'il ġewwa. Milli jidher dan ma kienx l-aħjar post għalihom għax l-inbieh tal-klieb beda jdejjaq lill-membri l-oħra kif ukoll lill-ġirien. Huma jirrakontaw li min jaf kemm il-darba kien jiġi l-Ispettur u jgħidilhom biex jitilqu 'l barra bil-klieb halli ma jdejqu l-hadd għax kien xebe' jisma' lmenti. Filfatt ġew trasferiti għal darb'oħra f' xi garaxxijiet fis-*CID Yard* in-naħa ta' fejn illum insibu l-*lock-up*. Meta telqu l-Inglizi minn Malta huma jirrakontaw kif il-Korp ha' f'idej fejn illum jinsab il-garaxx tal-Pulizija u s-Sezzjoni tal-Klieb kienet giet trasferita f'Sa Maison *Ditch* fejn damu hemm sa Frar tal-1995.

Lejn l-aħħar ta' s-snin tmenin, inhasset il-htieġa li f'Malta ukoll tiġi introdotta s-Sezzjoni tal-Klieb fi ftitxija għall-kontra s-sustanzi illegali ta' drogi. Dan peress li dan it-tip ta' reat beda jiżdied. Ftit snin wara ġew introdotti ukoll il-klieb fit-ftitxija għal materjal splussiv u armi tan-nar. L-ammont ta' klieb u ta' Pulizija baqa' dejjem jikber. Peress li x-xogħol ta' din is-sezzjoni beda jiżdied u l-professjonalità f'dan il-qasam beda jiżdied fil-livell tiegħu, fit-12 ta' Frar tal-1995, is-Sezzjoni tal-Klieb giet trasferita ġewwa parti mill-fortizza tal-Mosta. Post mill-isbaħ fejn jixraq lil sezzjoni bħal din. Għaz-zamma u l-access għat-taħriġ tal-klieb, dan huwa post mill-aqwa, post li għadna ngawdu sal-lum.

Kien hemm żmien fejn din is-sezzjoni kienet bdiet tagħmel parti mid-Dipartiment tal-Investigazzjoni Kriminali. Din is-sezzjoni kienet taħt ir-responsabbilità ta' diversi Spetturi fosthom l-Ispettur James Druly u l-Ispettur Saliba. Skond Ferriggi, l-Ispettur Druly kien mar ha taħriġ fuq klieb tal-Pulizija ġewwa l-Ingilterra u wara l-Ispettur, mar ukoll l-ex Surġent 1021 Anthony Gatt li wara lahaq Surġent-Maġġur. Taħt dan is-Surġent Gatt, skond Azzopardi u Borg, is-sezzjoni bdiet tawanza aktar minħabba li kien ġab miegħu taħriġ ġdid. Beda jsir *tracking* bil-klieb għal nies mitlufa jew maħruha u għal xi affarijiet oħra bħal armi tan-nar. Tajjeb li niftakru li dak iż-żmien kien hawn hafna inqas bini milli hawn illum u n-numru ta' vetturi kien verament baxx. Ikun interessanti li kieku jkollna l-opportunità li nitkellmu aktar fid-dettal mal-ex-Surġent-Maġġur Gatt. Is-Sur Ferriggi – l-ewwel Kuntistabbli stazzjonat id-*Dogs Section* - stqarr li hu personali kien mar ha taħriġ mal-Ingliżi fuq *tracking* u ubbidjenza bil-kelb mar-*Royal Army Veterinary Corps* (RAVC) li kellhom il-klieb tagħhom. Ferriggi jispjega li mhux il-klieb kollha kien jimexxielhom jagħmlu dan ix-xogħol għalhekk kienu jkunu hafna selettivi biex jagħzlu l-aħjar klieb. Dan it-taħriġ għas-Sur Ferriggi kien utli hafna u kienet esperjenza unika u pożittiva għas-sezzjoni tal-klieb ingenerali.

L-ewwel klieb minn tal-bidu kienu ġabuwhom minn ċertu wiehed li kellu hanut tal-laħam mill-Ħamrun magħruf bħala Ta' Ċesula. B'wiċċu mkemmex jgħid li ma kienu xi klieb sbieħ hafna għax għalkemm kienu tar-razza *German Shepherd* ma tantx kellhom statura sabiħa. Is-Sur Ferriggi jgħid li l-ewwel żewġt iklieb kien jisimhom Duke u Drake, għall-Kummissarju ta' dak iż-żmien, is-Sur De Gray. Semmew ukoll li kienu jgħibu l-klieb kważi dejjem b'donazzjoni, bħal xi kelb li jkun wegġa' xi nies jew harbat xi razzett animali. Maż-żmien kienu ħadu xi klieb li kienu jużaw l-armata Ingliża f'Malta iżda dawn kienu *war dogs*. Ma tantx kienu klieb li stajt tghallem hafna għax kienu mgħallma biex litter-

Ex Pc 861 Salvu Ferriggi

Ex Pc 1360 Alfred Borg u Ex Pc 1116 Alfred Azzopardi

alment joqtlu u għalhekk ftit kienu dawk li addattaw rwiehom għax-xogħol tal-Pulizija.

Ix-xogħol tas-Sezzjoni tal-Klieb kien dak li jagħmlu ronda bil-klieb u kellhom ukoll numru ta' *fixed points* bħal ma semmewli mal-vilel ta' Ta' Xbiex, il-*Yacht Marina f'Manoel Island*, il-*Ħabs* li anke kienu bnew xi *kennels* fih stess kif ukoll mal-ajruport ta' Malta l-antik. Ta' min isemmi li l-Pulizija kienu jkunu litteralment fil-*grounds* fejn ikunu l-ajruplani biex ħadd ma jipprova jagħmel xi haġa peress li dak iż-żmien kien diżabitat. Is-sezzjoni tal-Klieb mhux dejjem kellha l-vetturi tagħha. Kien hemm żmien li jew kienu joħroġu bil-mixi għax-xogħol jew inkella xufier mill-garaxx b'vettura tal-għamla *Land Rover* kien imur iwassalhom u jhallihom fuq il-post u jekk ma jinqala' xejn jerggħu jmorru għalih. Is-Sur Azzopardi jispjega li dak iż-żmien, ma kienx hawn telefoni-ja jew *mobiles* bħal lum u għalhekk ħadd ma kien jgħidlek li mhux ġejjin għalik. Kemm il-darba damu jistennew jew saħansitra jispiċċaw imorru lura bil-pass anke mill-ajruport. Minn wiċċhom stajt nara li ċertu ċirkostanzi ma kienux faċli u kienu jagħmlu hafna saġrifċċji. Is-Sur Ferriggi qal ukoll li minn kelli vettura privata ġieli kien jgħabbi l-kelb fiha u jmur fuq il-post tal-għassa tiegħu. Huwa kompli jispjega kif

dak iż-żmien il-mezz ewlieni ta' komunikazzjoni kien *ir-redifusion*. Madwar Malta kien hawn diversi arbli li kienu jwasslu din is-sistema mal-irfula. Meta kienet inqalghat il-kwistjoni politika bejn xi partiti u l-Gvernatur Ingliż kien ikun hemm xniegħat li se jsiru xi ħsarat mal-arbli prinċipali biex iwaqqfu dan il-mezz ta' komunikazzjoni lejn diversi bliet u rfula Maltin. Kien għalhekk li kienu jintbagħtu l-Pulizija bil-klieb biex jgħassu dawn l-arbli u xi apparat ieħor.

Meta staqsejt dwar xi sitwazzjoni bil-klieb li ma jinsew qatt, Azzopardi mill-ewwel ftakar f'wahda li għadda minnha hu stess. Kien eżattament lejliet il-Milied filgħaxija meta kulhadd qabel joħroġ fuq xogħlu fi żmien ta' festi kienu qed jiehdu xarba flimkien u

daħlet informazzjoni li hemm bżonn l-assistenza tal-klieb tal-Pulizija. Azzopardi u oħrajn marru mill-ewwel fuq il-post fejn sabu aggressur b'zewġt iskieken kbar waħda f'kull id jipprova jidħol f'dar Ministru ta' dak iż-żmien. It-tensjoni kienet kbira u Azzopardi beda jersaq lejha bil-kelb. Wara li tah it-twissijiet tas-soltu, l-aggressur ma ikkoperax mal-Pulizija. Il-kelb għamel l-intervent tiegħu fejn wara li qabad ma idejn l-aggressur dan kien pront laqat il-kelb b'sikkina li kellu f'idejha l-oħra, il-kelb kellu jmur jingħata l-kura fejn saħansitra sarulu xi punti. Meta wasal fuq il-post is-Surgent Gatt, l-għajta kienet diġa' harġet li l-kelb kien miet, iżda s-Surgent irnexxielu jipperswadi lil aggressur biex ma jkompliex jiggrava s-sitwazzjoni u filfatt, wara ftit ċeda. Il-kelb ma kienx miet imma kellu jingħata kura minn wieħed mill-ftit veterinarji li kien hawn dak iż-żmien.

Sitwazzjonijiet u esperjenzi jkunu ħafna iżda kif qalu huma stess, maż-żmien dawn jintnesew.

Bi tbiissima lejha xulxin stajt nifhem li kien ġej xi rakkont umoristiku meta semmew il-kelb bl-isem ta' Dingu. Dan il-kelb kien jiekol u jibla s-soldi. Meta kien ikun f'xi attivita' tal-massa u nies jitfgħu s-soldi, dan kien jiblagħhom. Anke meta kien ikun għassa l-ajruport erhilhom xi ufficjali oħra jitfgħu s-soldi 'l bogħod u dan il-kelb kien imur jigrj u jiblagħhom. Iżda wara pawza stqarrew li dawn is-soldi kien jgħaddu mis-sistema diġestiva tal-kelb sħaħ, u minn jaf kemm ħalsu te jew kafe bihom!! Isem dan il-kelb kien jibda bl-ittra D mhux b'kumbinazzjoni, għax bħal l-ewwel zewġt iklieb Duke u Drake, it-tradizzjoni kienet li isem il-kelb ikun jibda bl-ittra ta' kunjom il-Kummissarju prezenti li dak iż-żmien kien is-Sur De Gray. Maż-żmien din it-tradizzjoni spicċat għalkemm mill-ftit li naf jien, il-Kavallerija għadha żżomm din it-tradizzjoni sal-ġurnata tal-lum.

Ma stajt ma nsaqsix jekk il-klieb kienux jieklu soldi biss biex nkompli ċ-ċajta magħhom. Is-Sur Ferriggi jispjega li fil-bidu kienu jitimghu lill-klieb billi jixtru xi partijiet tal-annimali minn għand ħanut tal-laħam - iktar għadam milli laħam. Azzopardi spjega kif maż-żmien imbagħad bdew jmorru jixtru laħam taż-żiemel u fdalijiet ta' annimali oħra mis-suq tal-Belt. Ma' dan kienu jħalltu ukoll ħaxix mixtri mill-pitkalija u tipi ta' għagin. Minn iħallat l-iżjed milli jidher għax ġieli anke xi riċetta bil-ħut kellhom.

Is-sehem tal-Klieb tal-Pulizija f'attivitajiet li kien jorganizza l-Korp imur lura żmien twil. Azzopardi u Borg spjegaw kif kienu jagħmlu wirjiet bil-klieb ix-*Chalet* tas-Sliema u x-Xagħra tal-Floriana fejn kienu jigrbru t-fal tal-iskejjel. Il-klieb kienu jgħaddu minn ċrieki tan-nar, minn taħt xi mina u jspicċaw b'xi dimostrazzjoni ta' arrest bl-għajnuna tal-

Dog Section Quarters illum fil-Mosta

kelb. Dawn il-wirjiet minn dejjem kienu jkunu mistennija mill-pubbliku u dan għadu sal-ġurnata tal-llum. Is-sehem tal-klieb kien ikun ukoll meta kien jigi xi membri ta' importanza bħal xi mexxej jew ambaxxatur ta' xi pajjiż barrani. Kemm il-livell kif ukoll l-preżenza tal-klieb kienet tjebet. Kelb partikolari jismu Luke kellu statura u wiċċ mill-isbaħ. Dan Luke kien jidħol f'kompetizzjonijiet privati għas-sbuħija (bil-permess tal-Korp), u dejjem kien jirbaħ l-unuri kollha. Il-pajżana li kienu jieħdu sehem ma kienux jieħdu gost għalhekk maż-żmien il-klieb tal-Pulizija ma baqgħux jieħdu aktar sehem. Dak iż-żmien is-Sezzjoni tal-Klieb kellhom l-istess uniformi bħal kull membru ieħor, pero l-*handlers* tal-klieb kienu jmorru jixtru gakketa u qalziet tal-*jeans* u kien ikollhom qmis tal-Pulizija minn taħt u kienu joħorġu għax-xogħol bihom. Tinstema' stramba iżda kien hemm iż-żmien li l-uniformi kienet ċara wisq biex taħdem bil-kelb għalhekk kienu ħolqu din l-uniformi li kienet tiflaħ għax-xogħol u biha jidhru aktar nodfa.

Kif forsi indunajtu milli qrajtu s'issa, tistgħu tapprezzaw kemm hija sabiħa l-istorja ta' kull sezzjoni u mhux inqas dik tas-Sezzjoni tal-Klieb tal-Pulizija. Dan l-artiklu huwa biss ftit mill-ħafna. Ninsab ċert li għad baqa' ħafna xi nsiru nafu. Nixtieq li nringrazzja minn qalbi lil dawn it-tlett ex-kuntistabbli li qasnu dan it-tagħrif miegħi biex nkun nista' ngħaddih lilkom, kif ukoll lill-Editor tal-maġazin tal-oppurtunita' li tani. F'ħarġiet oħra ser nesploraw ftit fil-fond id-diversi taqsimiet li għandna fid-*Dogs Section*.

Nixtieq nieħu l-oppurtunita' li jekk hemm xi ex membri mill-Korp li kienu jagħmlu parti mis-Sezzjoni tal-Klieb fil-passat u lesti jaqsmu xi tagħrif jew xi ritratti antiki, dan ikun apprezzat ħafna.

Grazzi u tisljiet.

magazine.police@gov.mt